

MRF 2025.12

Højesterets dom af 19. august 2025, 1. afd., sag BS-62895/2024-HJR
(Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen og Julie Arnth Jørgensen)

E (adv. Jesper Håkonsson) mod Banedanmark (adv. Paw Fruerlund)

Stadfæstet hegnsynskendelse fra november 2021, hvorefter Banedanmark som lodsejer havde pligt til at renholde et jordstykke mellem jernbaneskiner og et hegn placeret af naboen i skel, så Banedanmark på sin ejendom skulle fjerne selvsået brombærkrat, der beskadigede hegnet, jf. hegnslovens § 19, stk. 1.

Sagen omhandlede Banedanmarks forpligtelser vedrørende bevoksning nær E's hegn efter hegnslovens § 19, stk. 1, hvorefter den "til hegnet stødende jord må ikke behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges". Banedanmark ejede et jordstykke, der grænsede op til E's hegn, hvorpå der blandt andet voksede hyldebrombær, som beskadigede hegnet. E begærede i 2021 hegnsyn med henblik på at fastlægge Banedanmarks forpligtelser i forhold til bevoksningen op til E's hegn. E nedlagde over for hegnsynet påstand om, at Banedanmark skulle fjerne beplantningen, der grænsede op til E's hegn helt, og at Banedanmark skulle udbedre de skader, som bevoksningen havde påført E's hegn. Banedanmark påstod frifindelse. Hegnssynets afgørelse faldt til fordel for E med henvisning til hegnslovens § 19, stk. 1, da bevoksningen på Banedanmarks ejendom var tilhørende til den faste ejendom, uanset den var selvsået. Banedanmark blev pålagt at renholde matriklen op til E's hegn, så hegnet ikke blev beskadiget. Banedanmark lagde sag an mod E ved byretten med henblik på at prøve hegnssynets kendelse. Banedanmark nedlagde principalt påstand om, at hegnssynets kendelse skulle ophæves, og at Banedanmark ikke skulle renholde jordstykket op til E's hegn, subsidiært ophævelse og at Banedanmark tilpligtedes at renholde jordstykket ved knusning/beskæring i skel. Mere subsidiært nedlagde Banedanmark påstand om ophævelse og hjemvisning. E påstod afvisning, og subsidiært frifindelse. Banedanmark anførte til støtte for sin principale påstand, at Banedanmark ikke benyttede arealet i hegnslovens forstand, men at Banedanmark blot forvaltede området af hensyn til jernbanesikkerheden. Banedanmark henviste til, at E havde mulighed for at beskære bevoksningen, ligesom E måtte tåle visse gener som nabo til jernbaneterrænet. Til støtte for Banedanmarks subsidiære påstand gjorde Banedanmark gældende, at Banedanmark ikke kunne

tilpligtes at renholde arealet på anden måde end fastslået i Banedanmarks interne retningslinjer, og at udtrykket "renholde" fra hegnsynskendelsen var for bredt til at regulere forholdet mellem E og Banedanmark. E anførte til støtte for afvisningspåstanden, at der i sagen ikke kunne nedlægges påstande, som ikke havde været behandlet ved hegnsynet. Til støtte for frifindelsespåstanden gjorde E gældende, at Banedanmark benyttede arealet på en sådan måde, at E's hegn blev beskadiget i strid med hegnslovens § 19, stk. 1. E gjorde ligeledes gældende, at E var berettiget, men ikke forpligtet til at beskære bevoksningen i skellinjen. Parterne var enige om, at bevoksningen voksede ind i E's hegn og på den vis havde trukket hegnets lameller løse. Med henvisning til hegnslovens § 19, stk. 1 fandt byretten, at Banedanmark var forpligtet til at renholde arealet op til E's hegn, så hegnet ikke beskadigedes af bevoksningen. Byretten tog på den baggrund E's påstand om frifindelse til følge, hvorfor hegnssynets kendelse blev stadfæstet. Banedanmark ankede til landsretten, hvor Banedanmark supplerende gjorde gældende, at Banedanmark sædvanligvis foretog beskæringer en gang om året på områder, som blev benyttet af personale, eller som Banedanmark havde tilplantet. Beskæringen skete med maskiner, som ikke kunne komme for tæt på naboers hegn grundet risiko for at beskadige hegnene. Ukrudt blev kun fjernet, hvis det havde betydning for Banedanmark. Denne praksis havde været gældende i mange år. Banedanmark gjorde supplerende gældende, at der ikke var retspraksis, der støttede, at hegnslovens § 19, stk. 1 også omfattede forvaltning af f.eks. kirkegårde, militære anlæg, jernbaner mv. Yderligere anførte Banedanmark, at Banedanmark forvaltede naturområder, og at strækningsbevoksning var selvsået, naturlig og vildtvoksende. Beskæring af strækningsbevoksning fandt kun sted, når den påvirkede jernbanedriften, eller når

lovgivning krævede det. Landsretten konstaterede at også passiv benyttelse af arealet op til et hegn, er omfattet af hegnslovens § 19, stk. 1, og afviste at Banedanmarks interne retningslinjer kunne tillægges betydning, men fandt, at passiv brug skal vurderes nuanceret. Landsretten lagde herefter vægt på, at der på arealer som jernbaneanrums, skove og naturområder naturligt vokser selvsåede planter, hvorfor naboer til sådanne arealer må tåle mere. Da jernbanen allerede var etableret, da E købte ejendommen, E selv havde valgt at opsætte et træhegn, som var svært tilgængeligt fra den anden side, og Banedanmark ikke havde indvendinger mod, at E foretog beskæring og årligt foretog beskæring af vegetationen med maskiner, men undlod at beskære tæt på hegnet for at undgå beskadigelse, fandt landsretten, at Banedanmarks benyttelse af arealet ikke var i strid med hegnslovens § 19, stk. 1, hvorefter Landsretten tog Banedanmarks principale påstand til følge

(se **MRF 2024.202 Ø**). E fik tredjeinstansbevilgning og ankede til Højesteret, hvor parterne gentog deres anbringender, idet Banedanmark supplerende gjorde gældende, at hegnssynets påbud om renholdelse af arealet var for vidtfavnende og upræcist. Højesteret lagde til grund, at hegnslovens § 19, stk. 1 efter ordlyd og formål må fortolkes, så grundejere skal sikre, at selvsåede bevoksninger op til hegnet ikke forsøger skader på nabosens hegn, og at hegnssynet kan pålægge grundejer at overholde bestemmelsen. I den konkrete sag fandt Højesteret herefter, at Banedanmark havde overtrådt hegnslovens § 19, stk. 1, uden Banedanmarks interne retningslinjer kunne tillægges betydning. Da hegnssynet havde pålagt Banedanmark at renholde jordstykket, var Banedanmark derfor forpligtet hertil, jf. hegnslovens § 51, stk. 2, hvorfor byrettens dom blev stadfæstet.

Kommentar: *Dommen angår fortolkning af hegnslovens § 19, stk. 1, hvorefter den "til hegnet stødende jord må ikke behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges", og viser, at reglen må fortolkes i lyset af hegnslovens § 18, stk. 1, hvorefter hegn ikke må "beskadiges og skal stedse holdes i forsvarlig stand". Forpligtelsen omfatter derfor også passiv anvendelse af jorden, så lodsejere har pligt til at sikre, at hegn i skel ikke beskadiges af bl.a. selvsået beplantning. Dommen understreger, at dette også gælder for større jordbesiddere som Banedanmark, hvilket må være udtryk for en afvisning af landsrettens betragtninger om, at lodsejere op til bl.a. jernbaneanrums i større grad må tåle selvsået beplantning.*

RETTEEN I ROSKILDE DOM

afsagt den 27. februar 2023

Sag BS-39832/2021-ROS

Banedanmark
(advokat Tanja Brunstedt Tidemand Gantzhorn)

mod

A
(advokat Morten Ryberg Neess)

Denne afgørelse er truffet af dommer Marie Louise Tønne.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 18. oktober 2021 og angår prøvelse af en hegnssyns-kendelse, hvorved Banedanmark i medfør af hegnslovens § 19, stk. 1, blev pålagt senest den 15. november 2021 og derefter minimum en gang årligt inden 1. juni at renholde et jordstykke op til A hegn, så hegnet ikke beskadiges.

Sagsøgeren, Banedanmark har fremsat følgende påstande:

Principalt: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og A skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til sagsøgte, A, hegn mellem matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder og matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder.

Subsidiært: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og A skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til

A hegn ved brug af anden metode end ved efter behov at beskære/knuse bevoksningen i skel mellem matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder og matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder.

Mere subsidiært: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og sagen hjemvises til Hegnssynet til fortsat administrativ behandling og afgørelse.

A har overfor Banedanmarks principale og subsidiære påstand fremsat påstand om afvisning, subsidiært frifindelse.

A har overfor Banedanmarks mere subsidiære påstand påstået frifindelse, således at Hegnssynet i Roskilde Kommunes kendelse af 21. september 2021 (sagsnr. [REDACTED]) stadfæstes.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Banedanmark har den 10. august 2021 udgivet en bæredygtighedsstrategi, hvori bl.a. er beskrevet forhold vedrørende beskyttelse og fremme af biodiversitet.

I Banedanmarks retningslinjer "Beplantning langs banen" af 12. marts 2020 hedder det bl.a.:

"Fritrum omkring banen

Beplantning langs jernbanen må ikke genere togdriften eller vedligeholdelsen. Der skal derfor være et fritrum omkring banen, så der er fri sigtbarhed til signalerne, og så mandskab kan færdes uden for sikkerhedsafstanden. Hvis der er kørestrømsanlæg, skal der også være et fritrum omkring dette.

For at sikre det nødvendige fritrum omkring jernbanen, bliver beplantning ud til 6 m. fra skinnerne (eller skel, hvis det er nærmere) hvert år beskåret af Banedanmark.

[...]

Banedanmarks beplantning

Når der er mere end 6 m. fra skinnerne til dit skel, vil der normalt være beplantning på banens areal ud for din ejendom. Disse strækningsbevoksninger bliver holdt meget ekstensivt med adskillige års mellemrum.

Strækningsbevoksningerne har stor betydning for den vilde fauna, lige fra insekter til hjorte, som bruger dem til fouragering, skjul og spredningskorridorer. Disse funktioner samt bevoksningernes afskærmende effekt over for banernes naboer, tages der så stort hensyn til som muligt.

Strækningsbevoksningerne plejes så de i videst mulig omfang udvikler sig til bevoksninger med en overetage af lystræer som fx eg og en mellemtage af mindre blomstrende træer som fx røn og tjørn, der er til glæde for fugle og insekter, og som er smukke i landskabet.

Generende beplantning

Grene der ødelægger hegn eller generer færden

Hvis beplantningen gror igennem dit hegn eller generer din færden på din ejendom, har du ret til at beskære den i skel. Det er ikke noget Banedanmark gør. Du behøver jo heller ikke at beskære din beplantning, som gror ind til Banedanmark (med mindre der er eldriftsservitut på din ejendom)."

I Banedanmarks retningslinjer "Hegn langs banen" hedder det bl.a.:

"Ingen fælleshegn.

Hegn mellem to grundejere er omfattet af hegnsloven, som skelner mellem fælleshegn og egne hegn. Banedanmark har ikke fælleshegn med sine naboer. Banedanmark og naboerne må hver i sær sætte egne hegn, hvis der er behov for afspærring eller afskærmning.

[...]

Naboers hegn

[...]

Dit eget hegn skal stå på din egen side af skel, så du kan vedligeholde det på begge sider uden at komme ind på banens areal. [...]

Retsgrundlag

Relevant lovgivning med betydning for hegn langs jernbanen findes dels i hegnsloven".

A og Banedanmark havde fra den 26. maj 2021 mailkorrespondance om, hvorvidt Banedanmark havde pligt til at rydde brombær mv., som voksede på Banedanmarks grund langs A hegn, hvilket Banedanmark afviste.

A anmodede den 10. august 2021 om hegnssyn.

Hegnssynet i Roskilde Kommune afsagde den 21. september 2021 kendelse, hvoraf fremgår bl.a.:

”Kendelse i Hegnssag [redacted], 4000
Roskilde

Hegnssyn holdes den 21. september 2021 efter anmodning fra A
om et hegnssyn vedrørende hegnet mellem:

Matr.nr. [redacted]; Roskilde Jorder
Beliggende [redacted], 4000 Roskilde
ejet af A

og
Matr.nr. [redacted], Roskilde Jorder
Beliggende [redacted], 4000 Roskilde
ejet af Banedanmark
[...]

Klagers sagsfremstilling

Jernbanearealet; der står ubenyttet hen, underminerer mit ræværk/hegn ved. bl.a. vildtvoksende hyldbrombær.

Hegnets lameller er faldet ned flere steder og hegnets tilstand udfordres af beplantningen.

Det er et lydisolerende hegn mod banen.

Efter mange års dialog med Banedanmark har de i mail pr. 5. 7.2021 meddelt, at de ikke beskærer beplantningen eller ordner mit hegn

Klagers påstand

Mit krav er, at beplantningen fjernes helt.

A supplerede ved åstedsførelsen, at hun ønskede, at Banedanmark også udbedrede de skader, som bevoksningen fra deres areal havde forårsaget på hendes eget hegn.

Indklagedes påstand

Frifindelse i henhold til Banedanmarks praksis.

Ved åstedsførelsen forklarede B, at Banedanmark beskærer fremføringsprofilen for jernbanesporene, men ikke i forhold til naboer. Denne beskæring udføres normalt 1 gang om året - men var ikke blevet færdiggjort ud for A ejendom i år. Desuden har der været et politisk ønske om mere vild natur langs banelegemet.

B fremførte endvidere, at den vilde natur, såvel flora som fauna, ikke var en del af den faste ejendom. B mente, at sagen skulle afgøres efter Hegnslovens §19 stk. 2.

Besigtigelse

Parterne var enige om, at der var tale om A eget hegn. Hegnssynet konstaterede, at hegnet var opført som et støjhegn, bestående af 2 lag vandrette trælameller med isolering imellem. På hegnets indvendige side var brombærerne klippet af ved roden, og man kunne konstatere rodvækst i 5 cm's højde. På Banedanmarks side var der kraftig bevoksning med brombær i en bredde af ca. 2 meter, og som voksede op ad hegnet i hele hegnets højde og ind mellem lamellerne, således at disse blev trukket løse.

Hegnssynets begrundelse

Hegnssynet finder, at A har anvendt sin rettighed efter Hegnslovens § 19 stk. 2 og afkappet grene, der voksede ind fra Banedanmarks areal i skellinjen. Hegnssynet afgør derfor sagen efter Hegnslovens § 19 stk. 1.

Hegnssynets kendelse

Da der ikke kunne opnås forlig mellem partnerne, afsagde Hegnssynet følgende kendelse:

Da hegnet mellem de 2 ejendomme er et eget hegn, må A selv foranledige hegnet repareret – jf. dog Banedanmarks bestemmelser om færdsel på deres arealer. Der er herefter mulighed for at fremsende regning for arbejdets udførelse til skadevolder, men dette hører ikke under Hegnssynets kompetenceområde.

For så vidt angår bevoksningen på Banedanmarks areal finder Hegnstilsynet, at det påhviler grundejeren at renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges, jf. Hegnslovens §19 stk. 1, da bevoksningen er tilhørende til den faste ejendom, desuagtet at den er selvsået.

Denne renholdelse skal ske inden den 15. november 2021 og derefter minimum en gang årligt inden 1. juni.”

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af A og B .

A har forklaret bl.a., at hun købte ejendommen i 2010. Dengang var baghaven et vildnis, og der var et gammelt trådhegn op mod baneskrænten. Hun fik ryddet baghaven og bygget sit hegn i 2012 i samarbejde med en gartner. Hegnet står på hendes grund ved skellet. Gartneren lavede hegnet i samar-

bejde med Banedanmark. Hun betalte også gartneren for at rydde beplantningen på den anden side af hegnet. Banedanmark har tidligere en gang om året beskåret beplantningen på den anden side af hegnet, men beplantningen er med årene groet under og gennem hegnet og har beskadiget lameller i hegnet. Lameller er trukket løse. Hun har fået repareret sit skur, som blev invaderet af brombær. Tømreren fastgjorde også lameller i hegnet, men det er en umulig opgave, for der er mange løse lameller.

Nu er Banedanmark gået i "bakgear" og gør slet ikke noget. Det er ikke muligt for hende at komme om på den anden side af hegnet, efter at naboen har fået hegn. Så skal hun kravle over hegnet.

Hun fjerner den del af beplantningen, som hun kan, fra sin side af hegnet. Beplantningen gror under og gennem hegnet.

B har forklaret bl.a., at han er skov- og landskabsingeniør og har arbejdet hos DSB siden 1988. Han beskæftiger sig bl.a. med bevoksninger og adgangsvveje. Han har siden 2017 haft ansvaret for Banedanmarks regler og politikker inden for fagområdet.

Banedanmark har ansvaret for ca. 2.000 km jernbane, og strækningen langs disse udgør ca. 4.000 km.

I det spornære område skal der være frit, så der ikke er noget, der skygger for signaler eller kan ramme tog. Banedanmark har kontrakter med entreprenører, som rydder arealet ud til 6 meter fra skinnerne. Det sker en gang om året i vinterhalvåret med maskiner, som kører langs sporet og beskærer og knuser. Det skal planlægges et år i forvejen af hensyn til sporspærring og strømafbrydelse. De må knuse bevoksningen uden for ynglesæsonen, som er fra april til oktober. Visse steder udføres pleje desuden med motorsav, hvor de fælder de højeste træer eller de arter af træer, som bliver højest.

På strækninger, hvor Banedanmark råder over areal mere end 6 meter fra skinnerne, har Banedanmark kontrakter med andre entreprenører, som beskærer bevoksningen med 5 til 10 års mellemrum, for at det ikke skal genere togdriften. Disse bevoksninger holdes meget ekstensivt. De registrerer træer, som er i risiko for at vælte eller gøre skade, og de udtynder bevoksningen med mange års mellemrum.

Banedanmark har en biodiversitetsstrategi om, at de skal tage hensyn til naturen og gavne biodiversiteten. Jo sjældnere bevoksningen beskæres, jo mere ro har vildtet. Hyppigheden af knusning har derfor betydning for biodiversiteten.

På arealet langs A ejendom er der selvsået bevoksning, som skyder, bl.a. brombær. Banedanmark har ikke plantet noget på arealet. Det er hans opfattelse, at det er natur, som Banedanmark ikke har ansvar for. Der er ca. 6 meter ud til skellet, og Banedanmark rydder en gang om året i vinterhalvåret med maskiner. Maskinerne må ikke smadre hegnet og rydder derfor ikke helt ud til hegnet, hvor bevoksningen heller ikke generer Banedanmark. De rydder ikke for hegnets skyld men udelukkende for togdriftens skyld. De kunne i teorien rydde manuelt, men de har ikke mandskab til at rydde manuelt langs 2.000 km jernbane. De må ikke uden videre knuse bevoksningen om sommeren, hvor bevoksningen er i vækst, da de ikke forsætligt må ødelægge bevoksning med ynglevildt. Hvis man skal fjerne brombærrene, skal man jævnligt beskære og klippe. Hvis brombærrene skal fjernes helt, skal de graves eller trækkes op.

Hvis de sendte en mand ud med en buskrydder, ville det ikke være nødvendigt at lukke togdriften. I perioden fra april til oktober skal de sørge for, at det ikke påvirker vildtet, men det vil godt kunne lade sig gøre ved A hegn.

I en periode blev der ikke foretaget knusning ud for A hegn, fordi en sporspærring blev aflyst. Efter A klage blev entreprenøren bedt om at foretage knusning, men det kunne ikke lade sig gøre at få en ny sporspærring, da det kræver et års planlægning. De sendte derfor nogen ud for at rydde, men det er en undtagelse, og det foretages normalt med maskiner.

Ordet renholde, som er anvendt i hegnssynets kendelse, retter sig ifølge Banedanmarks forståelse mod affald. Renhold er noget andet end bevoksningspleje.

Banedanmarks politik er, at de ikke bruger bekæmpelsesmidler på offentlige arealer, og Banedanmark bruger så få pesticider som muligt. De bruger pesticider i sporet og indtil sidste år også på bjørneklo, men nu er de gået over til at rodstikke bjørneklo med spadestik. Kommunen kan forlange, at lodsejeren skal fjerne bjørneklo, og Banedanmark har en politik om at bekæmpe bjørneklo.

Parternes synspunkter

Banedanmark har i sit påstandsdokument anført bl.a.:

"4. ANBRINGENDER

4.1 Domstolsprøvelse af hegnssager

En hegnssag er i forarbejderne til hegnsløven, jf. lovforslag 2001/207 punkt 3.3, karakteriseret som en privatretlig nabotvist.

Hver part kan indbringe hegnssagen for hegnssynet, jf. hegnsslovens § 34. Når hegnssynet har truffet den endelige administrative afgørelse, jf. hegnsslovens § 42, kan den part, der ønsker at anfægte hegnssynets afgørelse, indbringe hegnssagen for domstolene, jf. hegnsslovens § 43. Det sker ved at anlægge sagen mod den part, der vil støtte ret på hegnssynets afgørelse, og ikke mod hegnssynet.

Når en hegnssag indbringes for domstolene, er der ifølge lovforslag 2001/207 punkt 3.3 tale om en domstolsprøvelse af hegnssynets afgørelse efter grundlovens § 63. Men eftersom hegnssynet ikke er part i retssagen og derfor ikke kan forsvare afgørelsen, og eftersom parten ikke skal indbringe hegnssynets afgørelse, men hegnssagen for domstolene, er der ikke tale om en traditionel § 63-domstolskontrol.

Det fremgår af lovforslag 2001/207 punkt 3.3, at hegnssynets afgørelse udgør rammen for domstolsprøvelsen, og at parterne ikke kan inddrage krav i retssagen, som ikke er indgået i sagen for hegnssynet. Det skyldes, jf. hegnsslovens § 43, at krav, der er omfattet af hegnssloven, ikke kan indbringes for domstolene, før hegnssynet har truffet afgørelse.

Det betyder, at domstolsprøvelsen af hegnssagen ikke kun tager sigte på den kontrol, om hegnssynets afgørelse skal ophæves eller opretholdes, men omfatter alle spørgsmål, der ligger inden for rammen for parternes påstande fremsat overfor hegnssynet, og som ligger inden for hegnssynets reaktionsmuligheder, jf. til sammenligning U.2006.2410H og U.2012.616H.

Ifølge Hegnssynets afgørelse (bilag 11) var A påstand "beplantningen fjernes helt", mens Banedanmarks påstand var "frifindelse i henhold til Banedanmarks praksis". Inden for denne ramme udtalte Hegnssynet, at Banedanmark inden den 15. november 2021 og derefter mindst en gang årligt inden den 1. juni skal "renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges".

Den retsfølge, der er beskrevet i Banedanmarks principale og subsidiære påstand i processkrift 1, ligger inden for rammen mellem "beplantningen fjernes helt" og "frifindelse i henhold til Banedanmarks praksis". Det forhold, at Hegnssynet inden for denne ramme har valgt retsfølgen "renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges", afskærer ikke Banedanmark fra at fremsætte sine påstande.

Banedanmark kan således ikke nøjes med at gentage frifindespåstanden for Hegnssynet, allerede fordi Hegnssynet ikke er part i retssagen,

men er i tillæg til påstanden om ophævelse af Hegnssynets afgørelse berettiget til at påstå A tilpligtet at anerkende, at hun ikke er berettiget til den retsfølge, der fremgår af Hegnssynets afgørelse, subsidiært at hun skal anerkende en anden retsfølge.

På den baggrund gør Banedanmark gældende, at der ikke er grundlag for at afvise Banedanmarks påstande.

4.2 Banedanmarks principale påstand

Til støtte for den principale påstand gøres det gældende, at Banedanmark ikke har pligt til – som anført af Hegnssynet – ”at renholde” jordsykket langs A hegn.

Det fremgår af hegnslovens § 19, stk. 1, at jord, som støder op til et hegn, ikke må behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges. Hvis grene vokser ind i hegnet eller så tæt hen over hegnet, at hegnet udsættes for beskadigelse, er naboen berettiget til at afkappe i skellinjen, jf. hegnsloven § 19, stk. 2.

Jorden, der støder op til A hegn, tjener som frirum og afskærmning mod infrastrukturen, og den er dækket af naturlig bevoksning, der vokser vildt af hensyn til dyr og blomster. Bevoksningen knuses hvert forår, og den sidste bevoksning ind mod hegnet slås med en kratrydder. Banedanmark behandler og benytter dermed ikke jorden i hegnslovens forstand, jf. hegnslovens § 19, stk. 1, men forvalter jorden af hensyn til jernbanesikkerheden som beskrevet ovenfor i pkt. 3.

Banedanmark kan derfor ikke pålægges en særlig behandling eller benyttelse af jorden på grundlag af hegnslovens § 19, stk. 1.

Til gengæld er A berettiget til selv at sørge for at afklippe grene i skellet, hvis de er til ulempe eller medfører skade eller risiko for skade på hendes hegn, jf. hegnslovens § 19, stk. 2. Denne ret har A ikke udnyttet.

Som nabo må man tåle de gener, som er forventelige afhængig af, hvilken type areal ens grund støder op til, jf. bl.a. U.2021.1195H og U.2009.2680H. Som nabo til ekstensivt drevne arealer, som eksempelvis skove og jernbaneter [REDACTED] må man derfor tåle mere indtrængende bevoksning, end hvis man er nabo til eksempelvis en parcelhusgrund.

Banedanmarks forvaltning af bevoksningen på jernbanearealet foran A hegn medfører ikke større ulempe, end hun må tåle som nabo til jernbanen.

Man skal som nabo til jernbanen placere sit hegn på sin grund således, at hegnet kan vedligeholdes fra begge sider, uden at komme ind på jernbanens areal. Placeres hegnet korrekt, er det således også muligt at fjerne og beskære indtrængende bevoksning i skel så hegnet ikke beskadiges.

A må derfor selv vedligeholde sit hegn og fjerne eventuel bevoksning, som måtte vokse ind over skellet og medføre risiko for at beskadige hendes hegn, og hun har endda både ret til og mulighed for at gøre det, inden bevoksningen vokser så langt ind over skellet, at den faktisk forvolder skade på hendes hegn.

Der er derfor ikke grundlag for at pålægge Banedanmark at renholde jordstykket langs A hegn.

4.3 Banedanmarks subsidiære påstand

Til støtte for den subsidiære påstand gøres det gældende, at der ikke er grundlag for at pålægge Banedanmark at renholde jordstykket i videre omfang, end hvad der følger af Banedanmarks retningslinjer for forvaltning af beplantning og hegn langs jernbanen.

Hegnssynets ordvalg "at renholde" er så upræcist eller vidtfavnende, at det ikke er egnet til at regulere forholdet mellem A og Banedanmark.

Hegnssynet afviste i kendelsen, at Banedanmarks vedligeholdelse af banearealet, der grænser op til A jordstykke, var tilstrækkelig, og må derved have fundet, uden at det eksplicit fremgår af kendelsen, at det ikke er tilstrækkeligt at knuse bevoksningen hvert forår og den sidste bevoksning ind mod hegnet med en kratrydder.

Banedanmark opfatter dette sådan, at Hegnssynet ultimativt er rede til at pålægge Banedanmark at renholde banearealet med brug af bekæmpelsesmidler og -metoder, der ikke lever op til det politiske mål om grøn omstilling af inkturen (bilag 1) og Banedanmarks biodiversitetsstrategi (bilag 2), og som går videre end Banedanmarks retningslinjer for forvaltning af beplantning og hegn langs jernbanen (bilag 3 og 4).

En så intensiv renholdelse af jordstykket er der ikke grundlag for at pålægge Banedanmark.

4.4 Banedanmarks mere subsidiære påstand

Hvis retten måtte finde, at Banedanmarks principale og subsidiære påstand angår forhold, som ikke kan prøves under retssagen, må retten ophæve Hegnssynets afgørelse og hjemvise sagen til Hegnssynet til fortsat administrativ behandling og afgørelse."

A har i sit påstandsdokument anført bl.a.:

"Til støtte for de nedlagte påstande om afvisning gøres det gældende, at der i en sag om prøvelse af en kendelse fra et hegnssyn ikke kan nedlægges påstande om forhold, som hegnssynet ikke har taget stilling til, jf. hegnslovens § 43, stk. 1 og forarbejderne hertil (LFF 2001-03-28 nr. 207, pkt. 3.3.)

Til støtte for de nedlagte påstande om frifindelse gøres det overordnet gældende, at den til hegnet stødende jord (på Banedanmarks side af hegnet) behandles eller benyttes på en sådan måde, at hegnet derved beskadiges, jf. hegnslovens § 19, stk. 1, hvorfor hegnssynets kendelse er korrekt og skal stadfæstes.

Det er ubestridt, at brombærbuskene på Banedanmarks side af hegnet vokser ind mellem lamellerne på A hegn, hvorved de trækkes løse. Det gøres gældende, at dette forhold udgør beskadigelse af hegnet i hegnslovens § 19, stk. 1s forstand svarende til hegnssynets vurdering.

A er berettiget, men ikke forpligtet til at afkappe grene i skellinjen, hvis grenene udsætter hendes hegn for beskadigelse. Det følger af praksis fra landsvæsenskommissionerne, at ejeren af beplantningen efter begæring pålægges at beskære grene, der er til gene for hegn på naboejendommen. Hegnslovens § 19, stk. 2 regulerer ikke ejeren af beplantningens pligt til at beskære beplantningen. Der er ikke grundlag i hverken lovens ordlyd, betænkningen eller praksis for et andet udgangspunkt.

Det er heller ikke korrekt, at A er berettiget til at beskære grene i skellinjen inden de vokser så langt ind over skellet, at hegnet beskadiges. Hegnslovens § 19, stk. 2 hjemler alene adgang for A til at afkappe grene, der vokser ind gennem hegnet eller så tæt hen over hegnet, at dette herved udsættes for beskadigelse.... Den i øvrigt strengt for-

mulerede undtagelsesbestemmelse i § 19, stk. 2 finder derfor kun anvendelse, når skaden er sket, eller når grene er vokset ind over hegnet, og giver kun grundejeren en meget begrænset ret til beskæring.

Hegnssynet har ved åstedetsforretningen endvidere konstateret, at A har udnyttet sin begrænsede ret iht. hegnslovens § 19, stk. 2, selvom forholdet ikke er relevant for Banedanmarks forpligtelse iht. § 19, stk. 1.

Banedanmarks henvisninger til de naboretlige regler og den nævnte praksis er irrelevante for sagen, der drejer sig om anvendelsen af hegnslovens § 19, stk. 1. Det afgørende for rettens bedømmelse er alene, om den til hegnet stødende jord behandles eller benyttes således, at hegnet beskadiges.

I relation til Banedanmarks anbringender ad forpligtelsen til at *renholde* henvises der til afgørelsens ordlyd, der må læses i sin helhed. Den for sagen relevante forpligtelse har følgende ordlyd:

"For så vidt angår bevoksningen på Banedanmarks areal finder Hegnssynet, at det påhviler grundejeren at renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges, jf. hegnslovens § 19, stk. 1 [...] denne renholdelse skal ske inden den 15. november 2021 og derefter minimum én gang årligt inden 1. juni."

Forpligtelsen er hverken upræcis eller vidtfavnende, idet den retlige forpligtelse alene angår det forhold, at Banedanmark skal holde arealet således, at det sikres, at hegnet ikke beskadiges. Hegnssynet har altså ikke taget stilling til, om det er tilstrækkeligt at knuse bevoksningen hvert forår eller i øvrigt fastsat nogen bestemmelser om hvordan beskadigelsen af hegnet skal undgås.

Hegnssynets sagsfremstilling er ikke bestridt, bortset fra, at Banedanmark ikke mener, at A har anvendt sin rettighed efter hegnslovens § 19, stk. 2.

Retten kan derfor lægge til grund, at det er ubestridt, at der er kraftig bevoksning med brombær, som vokser op ad hegnet og ind mellem lamellerne, således at disse bliver trukket løse, jf. også hegnssynets besigtigelse. [REDACTED]

Hegnssynets afgørelse beror derfor på hegnssynets besigtigelse af de faktiske forhold samt hegnssynets særlige sagkundskab. Det er Banedanmark, der har bevisbyrden for, at hegnssynets sagkyndige vurde-

ring ikke er korrekt og derfor skal tilsidesættes og denne bevisbyrde er ikke løftet.”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet om afvisning

Efter hegnslovens § 43, stk. 2, kan hegnssynets afgørelse af hver af parterne indbringes for domstolene senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Det fremgår af forarbejderne til hegnsloven, jf. lovforslag nr. 207 af 29. marts 2001, pkt. 3.3, at hegnssynets afgørelse udgør rammerne for retssagen, og at parterne ikke under retssagen vil kunne inddrage krav, der vil gøre det nødvendigt for retten at tage stilling til forhold, som ikke har foreligget for hegnssynet.

For hegnssynet var A påstand, at beplantningen skulle fjernes helt. Banedanmarks påstand var frifindelse i henhold til Banedanmarks praksis, og B forklarede under åstedesforretningen om, at Banedanmark normalt beskærer fremføringsprofilet en gang om året.

Retten finder, at Banedanmarks principale og subsidiære påstand må anses for at være omfattet af de forhold og spørgsmål, der blev forelagt for hegnssynet. Banedanmarks principale og subsidiære påstand indebærer således ikke, at retten skal tage stilling til forhold eller spørgsmål, som ikke har været forelagt for hegnssynet.

Retten finder herefter ikke grundlag for at afvise Banedanmarks principale og subsidiære påstand.

Hegnslovens § 19, stk. 1

Efter hegnslovens § 19, stk. 1, må den til hegnet stødende jord ikke behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges.

Banedanmark har bestridt, at Banedanmark i hegnslovens forstand behandler eller benytter jorden, der støder op til A hegn, idet Banedanmark har anført, at Banedanmark [redacted] jorden af hensyn til jernbanesikkerheden.

Twisten angår selvsået bevoksning af bl.a. brombær, som vokser på Banedanmarks ejendom på et areal, der støder op til A træhegn. Det må efter hegnssynets besigtigelse lægges til grund, at brombærbevoksningen vokser

ind mellem lamellerne på A hegn, således at lamellerne bliver trukket løse.

Uanset at der er tale om selvsåede planter, finder retten, at beplantningen på Banedanmarks ejendom må anses for behandling eller benyttelse af jorden, som er omfattet af hegnslovens § 19, stk. 1. Da brombærbevoksningen trækker lamellerne løse og derved beskadiger A hegn, kan Banedanmark efter hegnslovens § 19, stk. 1, pålægges at renholde jorden, således at hegnet ikke udsættes for beskadigelse.

Banedanmark kan ikke ved sin bæredygtighedsstrategi eller sine retningslinjer for beplantning og hegn langs banen begrænse sin pligt efter hegnsloven til at undlade at benytte eller behandle jorden langs A hegn på en sådan måde, at hegnet ikke beskadiges.

Det kan ikke lægges til grund, at Banedanmark som følge af hensyn til flora og fauna eller togdrift er forhindret i at renholde jorden, der støder op til A hegn, således at bevoksningen ikke forårsager skade på hegnet.

Retten er på denne baggrund enig i hegnssynets afgørelse om, at Banedanmark skal renholde jordstykket op til A hegn, så hegnet ikke beskadiges. Retten finder ikke grundlag for at tilsidesætte hegnssynets vurdering af, at renholdelse skal ske minimum en gang årligt inden den 1. juni.

Retten finder herefter ikke grundlag for at tage stilling til, om Banedanmark efter naboretlige grundsætninger er forpligtet til at renholde jordstykket langs A hegn.

Konklusion og sagsomkostninger

På den anførte baggrund tager retten A påstand om frifindelse til følge, således at hegnssynets kendelse stadfæstes.

Efter sagens udfald skal Banedanmark betale sagsomkostninger til A med i alt 20.000 kr. til dækning af udgift til advokatbistand inklusive moms. Beløbet er fastsat under hensyn til sagens værdi og forløb.

THI KENDES FOR RET:

A frifindes, således at hegnssynet i Roskilde Kommunes kendelse af 21. september 2021 i sagsnr. [REDACTED] stadfæstes.

Banedanmark skal inden 14 dage til A betale sagsomkostninger med 20.000 kr.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 1. juli 2024

Sag BS-16508/2023-OLR
(4. afdeling)

Banedanmark
(advokat Paw Fruerlund)

mod

A
(advokat Jesper Håkonsson)

Retten i Roskilde har den 27. februar 2023 afsagt dom i 1. instans (sag BS-
[REDACTED]).

Landsdommerne Thomas Lohse, Olaf Tingleff og Louise Lindekilde Engberg
(kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, Banedanmark, har som for byretten nedlagt følgende påstande:

Principal: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og A
skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til
A hegn mellem matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder, og
matr.nr. [REDACTED] Roskilde Jorder.

Subsidiært: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og A
skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til
A hegn ved brug af anden metode end ved efter behov at beskære/
knuse bevoksningen ind til skel mellem matr.nr. [REDACTED], Roskil-
de Jorder og matr.nr. [REDACTED] Roskilde Jorder.

Mere subsidiært: Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og sagen hjemvises til Hegnssynet til fortsat administrativ behandling og afgørelse.

Indstævnte, A , har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

B har afgivet supplerende forklaring.

B har forklaret bl.a., at Banedanmark ikke har ansvaret for den selvsåede beplantning, herunder beplantningen tæt på nabohegn. Det gælder uanset, om beplantningen kan beskadige hegnet. Naboerne har ret til selv at foretage beskæring af sådan beplantning. Banedanmark har tilsvarende ret til at foretage beskæring, hvis det af sikkerhedsmæssige grunde er nødvendigt.

Banedanmark beskærer som udgangspunkt en gang om året de dele af deres arealer, som de holder intensivt. Det gælder f.eks. arealer, som benyttes af personale og arealer, som Banedanmark har tilplantet.

Behandlingen foretages som udgangspunkt med maskiner efter nærmere planlægning. Maskinerne må endvidere ikke komme for tæt på hegn for ikke at risikere at ødelægge sådanne. Fjernelse af krat og lignende tæt på el-skabe og master foretages i stedet manuelt. I den forbindelse fjernes ikke ukrudt mv. ved hegn, hvis det ikke har betydning for Banedanmark. Dette er ikke udtryk for en praksisændring, og han er således ikke enig med A forklaring herom. De i sagen fremlagte fotos støtter dette, da der på et af disse på naboejendommen ses en tjørn, der ser ud til i adskillige år at have vokset på Banedanmarks side af hegn uden, at der er spor af beskæring.

Inden Banedanmarks årlige beskæringer med maskiner udarbejdes digitale kort til brug herfor. Kortene giver alene en god fornemmelse af, hvor skellene præcis ligger. Hvis der er behov for en præcis opmåling af, hvor et træ eller andet er placeret, tilkalder Banedanmark en landmåler.

Banedanmark bruger normalt ordet renhold i forbindelse med kultur eller affaldshåndtering.

Forholdene i sagen kan bl.a. se på dette fotografi:

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

I Banedanmarks påstandsdokument er supplerende anført:

”... Det gøres gældende, at Banedanmark ikke behandler eller benytter jorden, der støder op til A hegn, i hegnslovens § 19, stk. 1’s forstand.

Hegnslovens § 19 med dens nuværende ordlyd blev indført ved lov nr. 259 af 27. maj 1950 om hegn. Det fremgår af betænkning angående revision af hegnsloven af 24. april 1946, at formålet med bestemmelsen er at forebygge, at hegn ved gentagne beskadigelser ødelægges:

”Med bestemmelsen i stk. 1 tilsigtes at forebygge, at hegnene ved gentagne beskadigelser lidt efter lidt ødelægges, f.eks. ved at naboen efterhånden pløjer tættere og tættere ind mod jordvolde, stengærder m.v. Stk. 1 og 2 supplerer bestemmelsen i § 18, stk. 1, om, at hegnene ikke må beskadiges.”

Udover det i forarbejderne indeholdte eksempel, er det ikke nærmere specificeret i hverken hegnsloven eller forarbejderne, hvad der skal forstås ved at ”behandle” eller ”benytte” i hegnslovens forstand.

Af praksis kan det udledes, at i hvert fald *aktive handlinger* omfattes af bestemmelsen:

I Landvæsenskommissionens kendelse af 28. marts 1983 (LK 2/1983) fandt kommissionen, at den til hegnet stødende jord ikke ved *kørsel, marksprøjtning* eller på anden måde måtte *behandles* på en sådan måde, som kunne beskadige hegnet (vedlagt ulitreret).

I Landvæsenskommissionens kendelse af 30. juni 1986 (LK 9/1986) fandt kommissionen, at *jordopfyldning* på en ejendom op til skel til naboejendommen, havde skabt nærliggende fare for fælleshegnet, en hæk, hvorefter ejeren i henhold til hegnslovens § 19, stk. 1, blev pålagt at trække jordopfyldningen tilbage fra hækken (vedlagt ulitreret).

Hertil fandt Landvæsenskommissionen i kendelse af 27. oktober 1997 (LVK 3/1997), at fælleshegnet udsattes for beskadigelse, dels på grund af jordudskridning, dels på grund af *tilplantning* med bambus, jf. hegnslovens § 18, stk. 1, og § 19, stk. 1 (vedlagt ulitreret).

Endvidere må det af praksis udledes, at det at *råde over et afgrænset stykke jord* – en mark, en have tilknyttet en parcel eller anden beboelse – også er en behandling eller benyttelse i lovens forstand:

I Landvæsenskommissionens kendelse af 27. februar 1979 (LK 31/1978), fandt kommissionen ikke, at der var fare for at ukrudt langs skellet kunne beskadige fælleshegnet mellem naboer (vedlagt ulitreret).

I Landvæsenskommissionen for Roskilde Amts 1. områdes kendelse af 3. december 1987 (LVS 5/1987) indsatte kommissionen en bestemmelse om, at eksisterende beplantning og nyplantning langs hækken skulle være af en sådan beskaffenhed og vedligeholdes således, at hækken kunne udvikle sig naturligt (vedlagt ulitreret).

I Landvæsenskommissionens kendelse af 20. november 1995 (LVK 6/1995) fandt kommissionen i en sag mellem to villæjendomme, at der ikke ved op-sætning af træflethegn fandtes krav om, at dette skulle holdes fri for vegetation og bevoksning, og indklagede blev ikke pålagt at fjerne en vedbend (vedlagt ulitreret).

Derimod foreligger der ikke retspraksis, som understøtter, at "*behandle*" eller "*benytte*" i hegnslovens § 19's forstand også omfatter forvaltning af eksempelvis kirkegårde, militære anlæg, jernbaner og andre almennyttige anlæg.

Banedanmark forvalter mere end 4.000 hektar naturområde i form af skov, overdrev og eng langs den danske jernbane. Baneafsnittene bliver forvaltet af hensyn til jernbanesikkerheden. Dette indebærer, at der normalt vil være strækingsbevoksning ud for naboejendomme. Strækingsbevoksningen ryddes omkring sporene, således at der skabes et fritrum af hensyn til togbredden, kørestrøm, signalsynlighed og sikker færden uden for sikkerhedsafstanden til sporene ... Strækingsbevoksningen er selvsået, naturlig og vildtvoksende ve-

getation, og bekæmpelse heraf finder således alene sted, når vegetationen kommer i karambolage med infrastrukturen eller tekniske anlæg, eller hvis lovgivningen i øvrigt måtte kræve det ...”

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagens parter er enige om, at A eget hegn er omfattet af hegnslovens regler, jf. hegnslovens § 1, samt at brombærbuske mv., der vokser på Banedanmarks tilstødende areal, beskadiger hegnet. Endvidere er parterne enige om, at sagen skal afgøres efter hegnslovens § 19, stk. 1.

Efter § 19, stk. 1, i hegnsloven må den til et hegn stødende jord ikke behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges. Det er ikke tilladt at foretage sådan benyttelse, selv om et hegn, omfattet af loven, ikke står i skel, men udelukkende er placeret på naboejendommen.

Ud over aktiv anvendelse, som udtrykkeligt er nævnt i forarbejderne til hegnslovens § 19, finder landsretten bl.a. ud fra en almindelig sproglig forståelse af ordet benyttelse, at også en mere passiv anvendelse efter omstændighederne kan være omfattet, men at der ved ren passiv brug kan ses mere nuanceret på de konkrete forhold og omstændigheder. Efter landsrettens opfattelse vil hegnslovens § 19, stk. 1, herunder i visse situationer også omfatte den passive benyttelse, der består i ikke at forhindre, at selvsåede planter, herunder brombærbuske, medfører beskadigelser af et hegn, der ikke er bagatelagtige.

På visse arealer som f.eks. skove og naturområder, men også på arealer omkring jernbaner, må der erfaringsmæssigt regnes med mere ukrudt og andre selvsåede planter end f.eks. på parcellusejendomme, hvilket efter landsrettens opfattelse ikke alene kan tillægges betydning efter naboretlige grundsætninger, men også kan indgå ved afgørelser efter hegnslovens § 19, stk. 1. Opbygningen af § 19, stk. 1-9, taler ikke imod en sådan forståelse.

Ved den konkrete afgørelse kan det derimod ikke i sig selv tillægges særlig vægt, hvem der ejer ejendommen med de selvsåede planter, og herunder om den pågældende, som Banedanmark, ejer meget store arealer og derfor samlet set kan have betydelige udgifter ved at skulle forhindre benyttelse, der beskadiger hegn på naboejendomme.

Indholdet af interne retningslinjer for beplantning langs jernbaner og politik for vegetation findes heller ikke at kunne tillægges betydning for afgørelsen af den konkrete sag efter hegnslovens § 19, stk. 1.

Om sagens konkrete omstændigheder er bl.a. oplyst, at A ejendom, også da hun erhvervede denne, var direkte nabo til et større jernbaneanlæg med fire spor. Fra hegnet og skellet skræner terrænet opad mod sporarealet.

A har valgt at opsætte et træhegn med lameller, der ikke – f.eks. via en låge eller lignende – enkelt kan passeres, således at hun selv fra den anden side af hegnet kan fjerne ukrudt mv. Banedanmark har i øvrigt hertil oplyst, at man ikke har indvendinger mod, at A fra den anden side af hegnet fjerner ukrudt mv., uanset om hun herunder vil befinde sig på egen ejendom eller på Banedanmarks areal. Banedanmark har oplyst, at de med maskiner foretager beskæring af vegetation en gang om året, men ikke helt op til hegnet, der vil kunne blive beskadiget ved maskinbrug.

Efter en samlet vurdering finder landsretten, at Banedanmarks benyttelse af det omhandlede areal ikke er i strid med hegnslovens § 19, stk. 1, og der afsiges derfor dom i overensstemmelse med Banedanmarks principale påstand.

Efter sagens udfald skal A i sagsomkostninger for begge retter betale 48.000 kr. til Banedanmark. 40.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms og 8.000 kr. til retsafgift. Ved fastsættelsen af størrelsen af udgifter til advokatbistand er navnlig henset til sagens værdi, forløb og udfald. Landsretten finder ikke grundlag for at tilkende Banedanmark yderligere 8.311,25 kr. vedrørende Banedanmarks betaling af gebyrer til Rigsarkivet mv. i forbindelse med undersøgelser af bl.a. kendelser fra Landvæsenskommissionen.

THI KENDES FOR RET:

Hegnssynets kendelse af 21. september 2021 ophæves, og A skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til A hegn mellem matr.nr. [REDACTED], Roskilde Jorder, og matr.nr. [REDACTED] [REDACTED], Roskilde Jorder.

I sagsomkostninger for begge retter skal A inden 14 dage betale 48.000 kr. til Banedanmark. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 19. august 2025

Sag BS-62895/2024-HJR

(1. afdeling)

A

(advokat Jesper Håkonsson)

mod

Banedanmark

(advokat Paw Fruerlund)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 27. februar 2023 (BS-39832/2021-ROS) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 1. juli 2024 (BS-16508/2023-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen og Julie Arnth Jørgensen.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget påstanden for landsretten om stadfæstelse af byrettens dom, hvorved X Kommunes hegnssyns kendelse af 21. september 2021 blev stadfæstet.

Indstævnte, Banedanmark, har principalt påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Banedanmark har subsidiært påstået, at hegnssynets kendelse ophæves, og at A skal anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til hendes

hegn ved brug af anden metode end ved efter behov at beskære/knuse bevoksningen ind til skel mellem matr.nr..., og matr.nr...

Banedanmark har mere subsidært påstået, at hegnssynets kendelse ophæves, og at sagen hjemvises til hegnssynet til fortsat administrativ behandling og afgørelse.

Retsgrundlag

Hegnslovens § 5, § 6, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1, og § 51, stk. 2, lyder:

”Kap. I. Almindelige bestemmelser

...

§ 5. De i § 2 samt kap. II, III og IV fastsatte bestemmelser kommer ikke til anvendelse i de tilfælde, hvor særligt retsgrundlag foreligger for en anden ordning.

§ 6. Såfremt der i bygningslovgivningen eller i en i henhold hertil udfærdiget vedtægt eller reglement eller i en for kommunen udstedt politivedtægt eller byplan findes særlige forskrifter om hegn om de i kommunen beliggende ejendomme, må disse forskrifter efterkommes.

...

Kap. IV. Hegnenes vedligeholdelse

§ 18. Hegnene må ikke beskadiges og skal stedse holdes i forsvarlig stand, således at de kan opfylde deres formål.

...

§ 19. Den til hegnet stødende jord må ikke behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges.

...

Kap. VII. Særlige bestemmelser

...

§ 51...

Stk. 2. Overtræder nogen bestemmelserne i § 19, stk. 1 og 9, kan hegnssynet pålægge vedkommende fremtidig at holde sig disse bestemmelser efterrettelig. Undladelse af at efterkomme et sådant pålæg straffes med bøder.”

Det fremgår af ”Betænkning angående revision af hegnsløven” fra 1949, s. 42, bl.a.:

”Til § 19.

Med bestemmelsen i stk. 1 tilsigtes at forebygge, at hegnene ved gentagne beskadigelser lidt efter lidt ødelægges, f. eks. ved at naboen efterhånden pløjer tættere og tættere ind mod jordvolde, stengærder m. v.

Stk. 1 og 2 supplerer bestemmelsen i § 18, stk. 1, om, at hegnene ikke må beskadiges. ...”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

As ejendom grænser op til et jernbaneareal, der ejes af Banedanmark. I 2012 fik hun på sin grund ved skellinjen opsat et trælamelhegn mod jernbanen. På jernbanearealet voksede efterfølgende et selvsået brombærkrat op ad og gennem hegnets trælameller, så hegnet blev beskadiget. Banedanmark afviste at fjerne eller beskære brombærkrattet og henviste A til selv at beskære det. I 2021 fastslog Hegnssynet i X Kommune, at Banedanmark har pligt til at renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges. Hegnssynet bestemte, at denne renholdelse skulle ske inden den 15. november 2021 og derefter minimum én gang årligt inden den 1. juni.

Banedanmark indbragte hegnssynets kendelse for byretten, der stadfæstede kendelsen. Dommen blev anket til landsretten, der ophævede hegnssynets kendelse og pålagde A at anerkende, at Banedanmark ikke skal renholde jordstykket op til hendes hegn.

Spørgsmålet er, om Banedanmark efter hegnslovens § 19, stk. 1, har pligt til at renholde jordstykket op til hegnet for selvsåede bevoksninger, så hegnet ikke beskadiges.

A har anført navnlig, at Banedanmark har overtrådt hegnslovens § 19, stk. 1, ved at lade brombærkrattet vokse ind gennem trælamelhegnet, så det bliver beskadiget. Hegnssynet har pålagt Banedanmark at overholde § 19, stk. 1, og da jorden op til hegnet behandles eller benyttes på en sådan måde, at hegnet beskadiges, er hegnssynets kendelse korrekt.

Banedanmark har anført navnlig, at der ikke er hjemmel i hegnsloven til pålæg om at fjerne eller beskære det selvsåede brombærkrat, idet Banedanmark ikke aktivt behandler eller benytter jorden, der støder op til As hegn. Hertil kommer, at Banedanmark ikke har pligt til at fjerne det selvsåede brombærkrat, da en sådan pligt ikke følger af Banedanmarks interne retningslinjer. Banedanmark har

endvidere anført, at pålægget om at renholde jorden op til hegnet er upræcist og vidtfavnende.

Hegnsløven

Det fremgår af hegnsløvens § 19, stk. 1, at den til et hegn stødende jord ikke må behandles eller benyttes således, at hegnet derved beskadiges.

Efter forarbejderne har bestemmelsen til formål at forebygge, at hegn ved gentagne beskadigelser lidt efter lidt ødelægges. Det fremgår endvidere, at bestemmelsen supplerer hegnsløvens § 18, stk. 1, om, at hegn ikke må beskadiges.

Højesteret finder herefter, at § 19, stk. 1, efter sin ordlyd og sit formål indebærer bl.a., at grundejeren skal sikre, at beplantninger og bevoksninger, herunder selvsåede bevoksninger, på jorden op til hegnet ikke forårsager skader på nabovens hegn. Det er således en del af pligten efter § 19, stk. 1, at grundejeren skal renholde jorden op til hegnet for de beplantninger og bevoksninger, der beskadiger hegnet.

Pligten efter § 19, stk. 1, gælder, medmindre der foreligger et særligt retsgrundlag for en anden ordning, jf. hegnsløvens § 5 og § 6.

Det følger af hegnsløvens § 51, stk. 2, 1. pkt., at hvis nogen overtræder § 19, stk. 1, kan hegnssynet pålægge vedkommende at overholde bestemmelsen.

Den konkrete sag

Efter besigtigelse konstaterede hegnssynet, at der på Banedanmarks jord op til As eget hegn var kraftig bevoksning med brombær, som voksede op ad hegnet i hele hegnets højde og ind mellem trælammellerne, således at hegnet blev beskadiget. Højesteret tiltræder, at Banedanmark herved som fastslået af hegnssynet overtrådte hegnsløvens § 19, stk. 1. Banedanmarks interne retningslinjer udgør ikke grundlag for fravigelse af pligten efter § 19, stk. 1, jf. lovens § 5 og § 6.

Hegnssynet må anses for i medfør af § 51, stk. 2, 1. pkt., at have pålagt Banedanmark at overholde § 19, stk. 1, ved at renholde jordstykket op til hegnet, så hegnet ikke beskadiges.

Konklusion

Højesteret stadfæster byrettens dom, således at hegnssynets kendelse stadfæstes.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Banedanmark betale 84.000 kr. til A.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.